

SOFTWARE
упражнения

Осигуряване на качество на софтуера (Q.A.)

гл. ас. д-р Георги Шарков

гл. ас. д-р Мая Стоева

Здравейте!

доц. д-р Георги Шарков

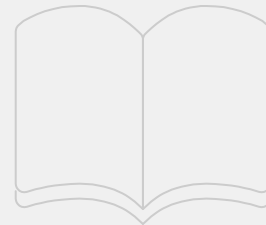
gesha@esicenter.bg

гл. ас. д-р Мая Стоева

mstoeva@uni-plovdiv.bg

Съдържание

1. Видове софтуерна разработка
2. Тестване на софтуера според модела
3. Видове софтуерно тестване

1

Видове софтуерно тестване

Софтуерното тестване

Софтуерното тестване е процес на изследване и проучване на софтуера, с цел получаване на информация за качеството му.

Процесите на софтуерното тестване са важна част от софтуерното инженерство и осигуряването на качествен софтуер.

Софтуерното тестване

Съществуващите методи за тестване на софтуер не позволяват еднозначно и да се видят, проявят и установят всички дефекти при функциониране на една програма, така че методите на тестване работят в рамките на формалния процес на проверка върху изследвания или разработвания софтуер.

Софтуерното тестване

През 1997 г. *Information Systems Examinations Board (ISEB)* на *British Computer Society (BCS)* започва програма на сертифициране за QA тестери. Подобно на английския пример и други страни започват да организират такива курсове и критерии за сертифициране. Така се стига до **International Software Testing Qualifications Board (ISTQB)** и разработването на обща международна терминология.

Софтуерното тестване

Схемата за сертифициране **ISTQB Certified Tester** минава през няколко етапа. Основните положения на тестването са описани във **Foundation Level curriculum (syllabus)**.

Сертификатът **Advanced Level certificate** разкрива по-дълбоко познаване на тестването и оценката на софтуера.

Третото ниво **ISTQB Certified Tester** е предназначено за опитни професионални софтуерни тестери и се състои от няколко модула. Налични са и тестове при Agile разработка.

Част от завършени ISTQB syllabis са: *"Improving The Test Process"* и *"Test Management"*, *"Test Automation"* и *"Security Testing"*.

Софтуерното тестване

В момента са налични следните сертификати:

Foundation Level

Agile Tester Extension

Model-Based Tester Extension

Advanced Level

Security tester

Expert Level

AGILE

CORE

SPECIALIST

EXPERT LEVEL

Test Management

Managing The Test Team

Operational Test Management

Strategic Test Management

Improving The Test Process

Assessing Test Processes

Implementing Test Process Improvement

ADVANCED LEVEL

Technical Test Analyst

Test Analyst

Test Manager

FOUNDATION LEVEL

Certified Tester

Acceptance Testing

AI Testing

Automotive Software Tester

Gambling Industry Tester

Game Testing

Mobile Application Testing

Model-Based Tester

Performance Testing

Security Tester

Test Automation Engineer

Usability Testing

ADVANCED LEVEL

Agile Technical Tester

Agile Test Leadership At Scale

FOUNDATION LEVEL

Agile Tester

Certified Tester

Софтуерното тестване

<https://www.istqb.org/>

<https://www.istqb.org/certifications/certification-list>

<https://www.qualityhouse.com/>

<https://www.seetb.org/index.php?page=calendar-bulgaria>

<https://www.seetb.org/index.php?page=book-exam&exam=964>

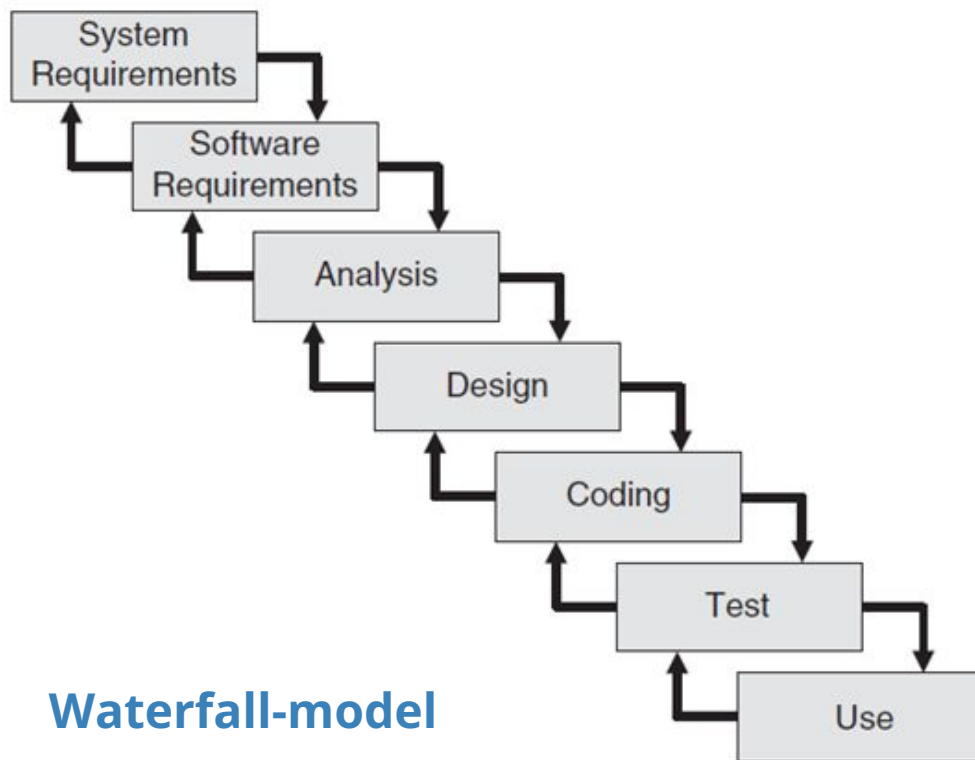
https://istqb-main-web-prod.s3.amazonaws.com/media/documents/ISTQB-CTFL_Syllabus_2018_v3.1.1.pdf

2

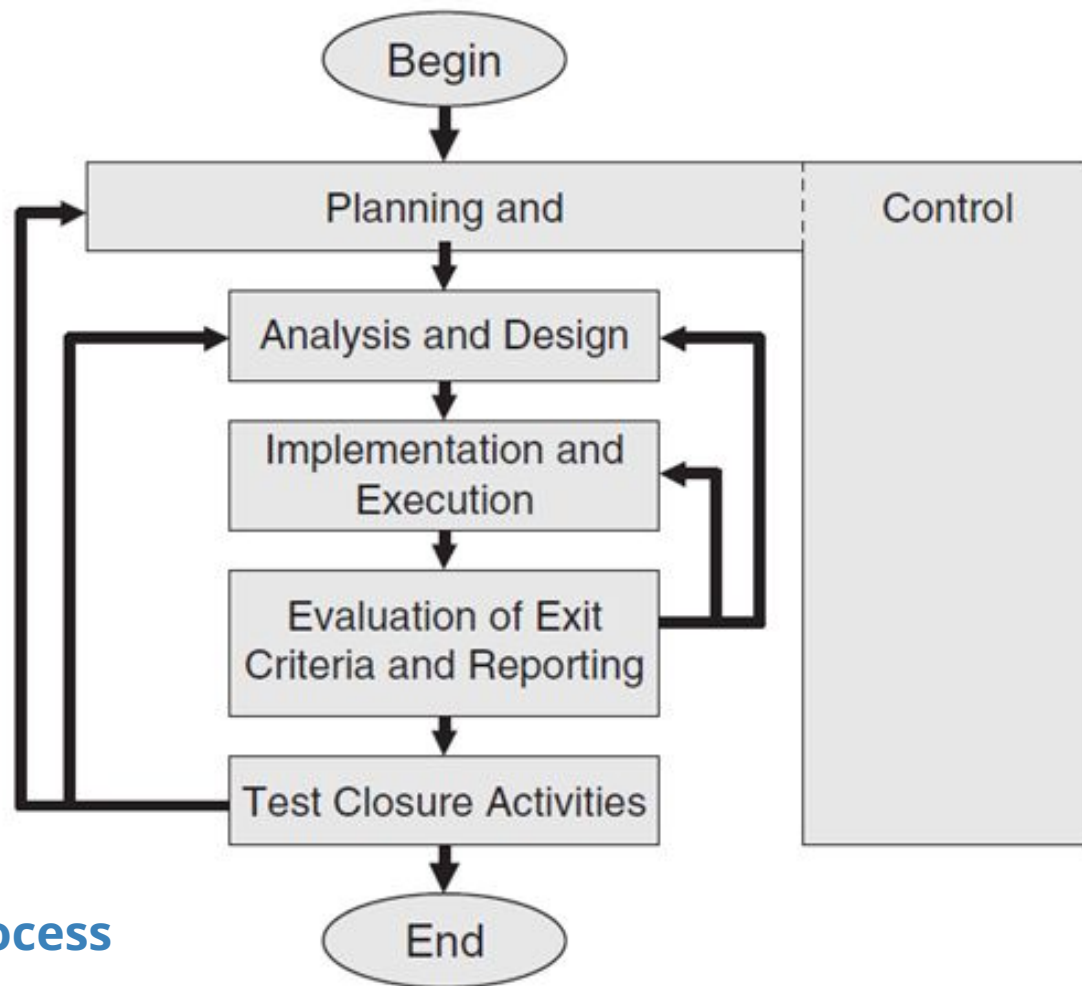
Тестване на софтуера според модела

Тестване на софтуера според модела

Waterfall-model

Тестване на софтуера според модела

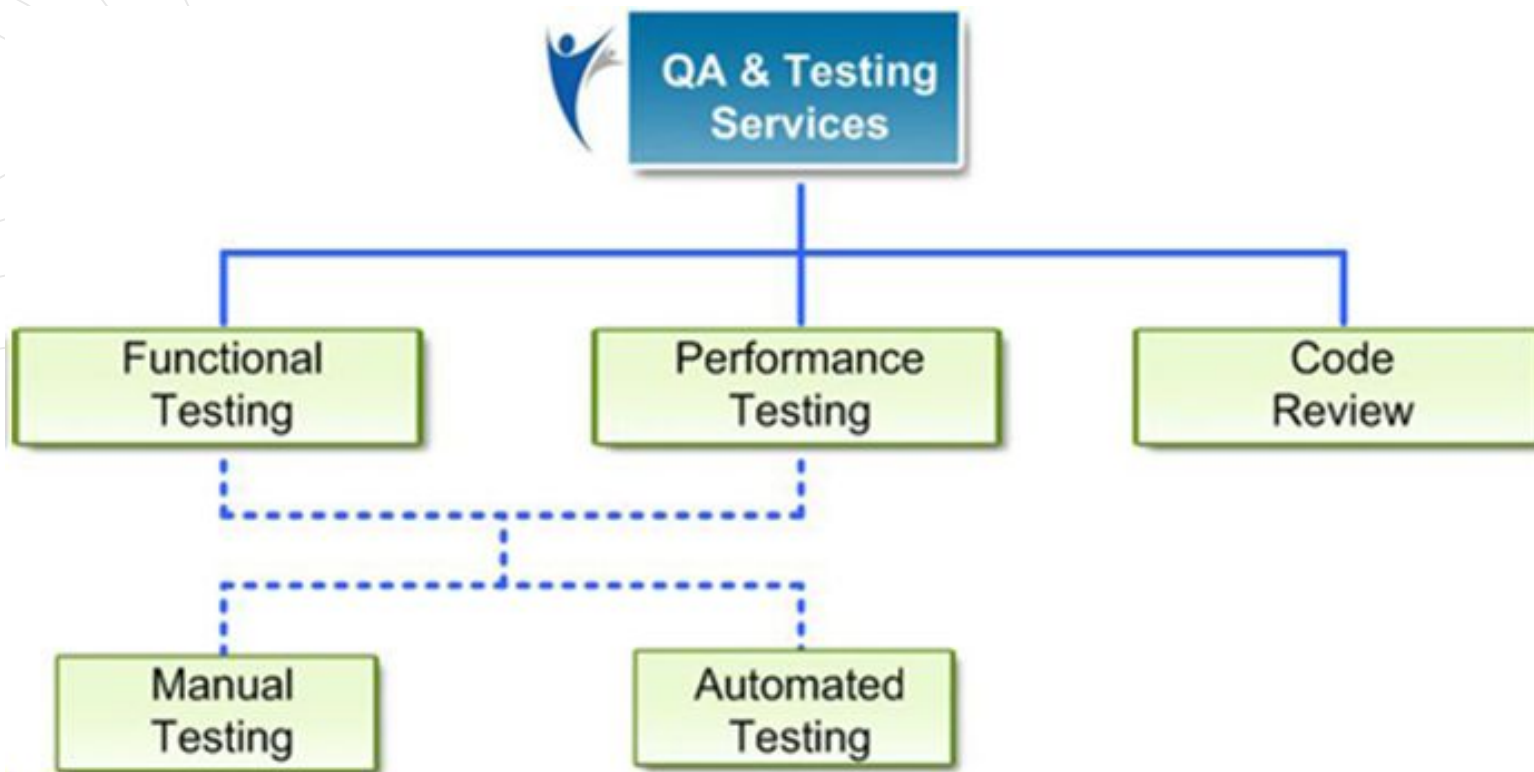
ISTQB fundamental test process

Тестване на софтуера според модела

Importance of wireframes testing

Тестване на софтуера според модела

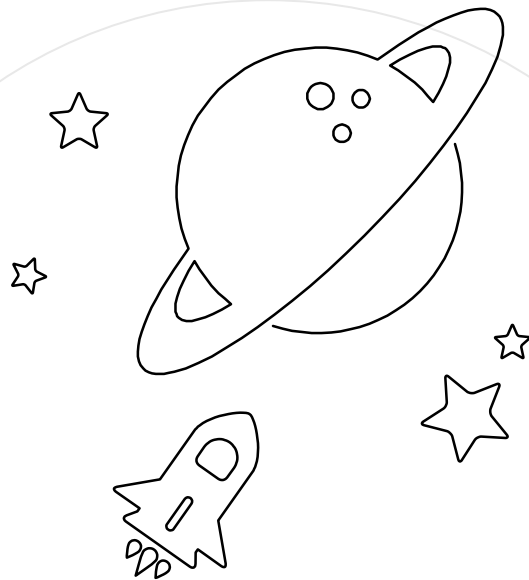

3

Видове софтуерно тестване

Видове софтуерно тестване

1. Функционални тестове и нефункционални тестове
2. Black box testing техники
3. White box testing техники
4. Стратегия при провеждане на BBT
5. Стратегия при провеждане на WBT

Нефункционални тестове

Нефункционални тестове

Storage testing = Resource testing

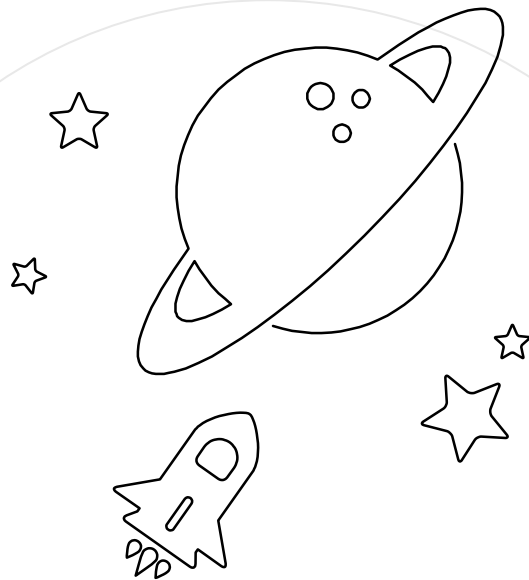
Installability testing

Documentation testing

Recovery testing

Compatibility Testing

Volume Testing

Функционални тестове

Функционални тестове

Usability Testing

Performance Testing

Load Testing

Stress Testing

Security Testing

Sanity Testing

Smoke Testing

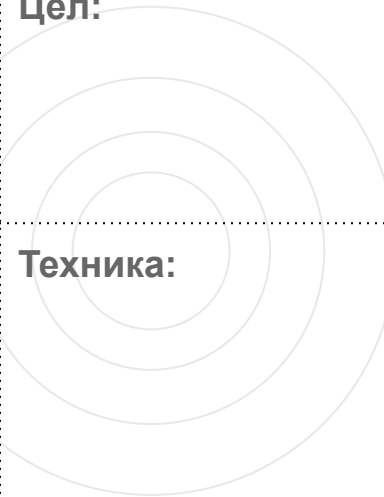
Regression Testing

Функционални тестове

С провеждането на функционалните тестове се цели да се съпоставят реалните действия и състояние на системата с тези описани във функционалната спецификация.

При наличие на разминавания с функционалната спецификация, се правят предложения и препоръки за тяхното отстраняване.

Провеждането на този вид тестове е запланувано за всеки един етап и версия, от разработката на софтуера.

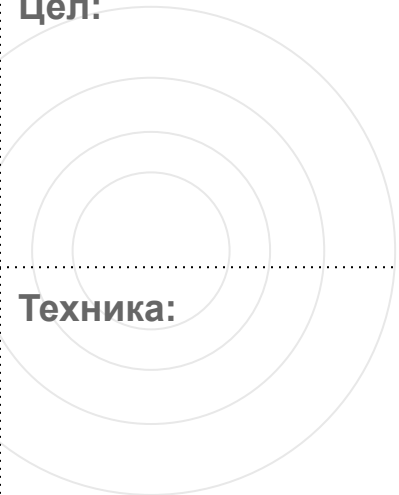
<p>Цел:</p> 	<p><i>Проверка на всички функционалности на системата, според наличните отнасящи се до пълната функционалност на всеки един модул, включително навигация, входящи данни, процеси и тяхното повторение.</i></p>
<p>Техника:</p>	<p><i>Изпълнение на целия набор от написаните тестови сценарии (ТС), като се използват валидни и невалидни данни за всеки един от параметрите, за да е в състояние да се потвърди:</i></p> <ul style="list-style-type: none">•Очакваните резултати, при правилно въведени данни, според функционалната спецификация.•Визуализацията на информационни съобщения и състоянието на системата при неправилно/некоректно зададени входящи данни•Всяка една потребителска и бизнес роля за правилно прилагане в системата
<p>Критерии за успешно завършване на тези тестове:</p>	<ul style="list-style-type: none">•Всички предвидени и създадени ТС са изпълнени•Всички намерени бъгове / дефекти са документирани

Stress Testing

Целта е да се изследва системата в процес на натоварване. Ще се симулират определен брой виртуални потребители, възпроизвеждащи заявки към системата. Всичко това ще се проведе, за да се отчете състоянието на системата при максимален трафик. Евентуално тестовете ще се осъществяват основно върху използването на модули, за които се очаква да са най-натоварената част от системата.

Провеждането на този вид тестове се осъществява след като бъде завършена първата версия на *On demand* системата – бета версия.

Цел:

Проверка на системата според написаните ТС за функционални тестове. Тук ще се проверява системата в режим на натоварване, според следните параметри: липса на достатъчно памет на сървърната машина (RAM) максимален брой на свързаните клиенти (connections) извършване на едно и също действие, по едно и също време от две и/или повече регистрации.

Техника:

Използване на ТС, създадени за провеждането на Load или Performance тестове.

Тестовите трябва да бъдат извършени от една и съща машина, като паметта на сървъра трябва да се намали (или да е лимитирана).

Критерии за успешно завършване на тези тестове:

Всички сценарии са изпълнени, като се определят минимум ресурси за правилната работа на система, без да се отчитат грешки в нея.

Regression Testing

Регресионното тестване е вид софтуерно тестване, което гарантира, че последните промени в кода не са засегнали съществуващата функционалност на приложението. Целта му е да открие непредвидени странични ефекти, причинени от нови актуализации, подобрения или отстраняване на бъгове.

Защо е важно регресионното тестване?

- Предотвратява сринове в старата функционалност след актуализации;
- Осигурява стабилност и надеждност на софтуера;
- Спестява време и усилия, като открива грешки в ранен етап;
- Поддържа последователно потребителско изживяване.

Regression Testing

Как се извършва регресионно тестване?

1. Избор на тестови сценарии – Подбиране на тестове, които покриват основните функционалности.
2. Автоматизиране на тестовете (ако е възможно) – Инструменти като Selenium, JUnit или Cypress могат да ускорят процеса.
3. Изпълнение на тестовете – Провеждане на тестовете след всяка актуализация.
4. Анализ на резултатите – Проверка дали някоя функционалност се изпълнява с дефекти.
5. Поправка на проблемите и повторно тестване – Ако се открият грешки, те се коригират и тестовете се изпълняват отново.

Regression Testing

Кога трябва да се прави регресионно тестване?

1. След поправка на грешки;
2. След добавяне на нови функционалности;
3. След подобрения в производителността;
4. Преди пускане (release) на основни софтуерни версии.

Цел:

Проверка на документираните бъгове / дефекти за тяхното отстраняване. При репродуциране отново се документират.

Техника:

Използване на ТС, създадени за провеждането на функционални тестове.

Критерии за успешно завършване на тези тестове:

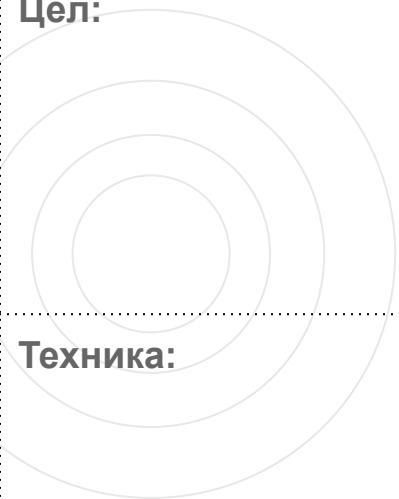
*Всички предвидени и създадени ТС са изпълнени
Всички документираны бъгове / дефекти са препроверени. При наличие на репродуциране на грешки, те отново се документират.*

User-interface testing

Провеждането на тези тестове се извършва, за да се определи до каква степен потребителят е максимално улеснен при ползването на услугите от даден софтуер.

Провеждат се тестове за ползваемост и за да се установи до колко е лесна ориентацията в софтуера, и дали всички менюта и опции са лесно достъпни за потребителя, и дали следват логиката на приложението.

Цел:

Потвърждаване на следните параметри:

Навигацията в системата отговаря на бизнес логиката и логиката на процесите.

Всички обекти отговарят на стандартите, включително менюта, размери, полета, позиции.

Техника:

Примерно провеждане на тестове за всеки един екран, за да се провери за размествания по него, размествания на обекти и полета, използвайки браузъри с различни ядра – Internet Explorer, Edge, Mozilla Firefox, Chrome, Safari, Opera.

Критерии за успешно завършване на тези тестове:

Всеки един екран отговаря на стандартите и изискванията. Липса на различия по дизайна, използвайки различни браузъри

Black & White testing

Black Box Testing са тестове, включително функционални и нефункционални, които не се отнасят до вътрешната структура на системата.

White Box Testing са базирани на анализ на вътрешната структура на компонента или системата.

Black box testing

Концентрира се върху бизнес функциите и логиката, и се прилага се по време на целия жизнен цикъл.

Най-интензивно след първичното кодиране.

Няма отношение по изискванията за използване на технология или нуждата от определен код.

Black box testing

Тоест **Black box testing** е техника за функционално тестване, в която са получени данни с определено функционално изискване.

Акцентираща се върху изпълнението на функциите и разглеждането на техният принос и изходните данни.

При **Black box testing** не се разглежда сорс кода, а само получените резултати от него.

Това са потребителският интерфейс и функционалностите, които са достъпни до потребителите на софтуерния продукт.

Black box testing

Black box testing включва тестове базирани на спецификацията.

Нуждаем се от **BBT** техники тъй като пълен формат на тестовете е невъзможен.

Създаване на поредица от тестове.

Концентрация върху риска.

Black box testing

Всяка VBT техника включва:

- Метод – как да го направим?
- Тест дизайн – как да създадем тест сценарии
- Техники за измерване

Black box testing

Equivalence Partitioning:

Входящи данни

Изпълнение: валидно или невалидно

Очаквани резултати

Black box testing

Пример:

Информация за конфигурация:

Модел

Година на производство

Процесор

Диск

Определяме: *Валидни и невалидни стойности и тест сценарии с очакван резултат*

Black box testing

Boundary Value Analysis:

Използва модел, за да установи границата на всеки един компонент или система.

Използват се входящи и изходящи, валидни и невалидни данни.

Определяне на максималната допустима граница при системата, която тестваме.

Най-често се комбинира с Equivalence partitioning тестове

Входящи параметри към компонента

Изследване на граници – под / в / над

Очаквани резултати

Black box testing

BBT се концентрира върху тестване и проверка на функционалността на системата и неговите техники и ни позволяват да разширим обхвата на тестовете.

BBT е уместно да се използват през целия процес на тестване.

White Box testing

White Box testing още е познато като “**Glass Box testing**” или “**Structural testing**”.

Фокусира се върху самия код и отговаря на специфични изисквания.

Интересува се от устройството/структурата на тестваната система.

Прилага се в ранна фаза на тестването.

White Box testing

White box testing е вид функционално тестване и се изпълнява веднага след като е написан кода, не се нуждае от завършена система, а само от познания по използвания програмен език.

White box testing е техника базирана на вътрешната структура на базите данни и кода. Тестера преглежда кода и открива бъговете, но за да прочете кода и анализира грешките в софтуера, му трябва познания по съответния програмен език.

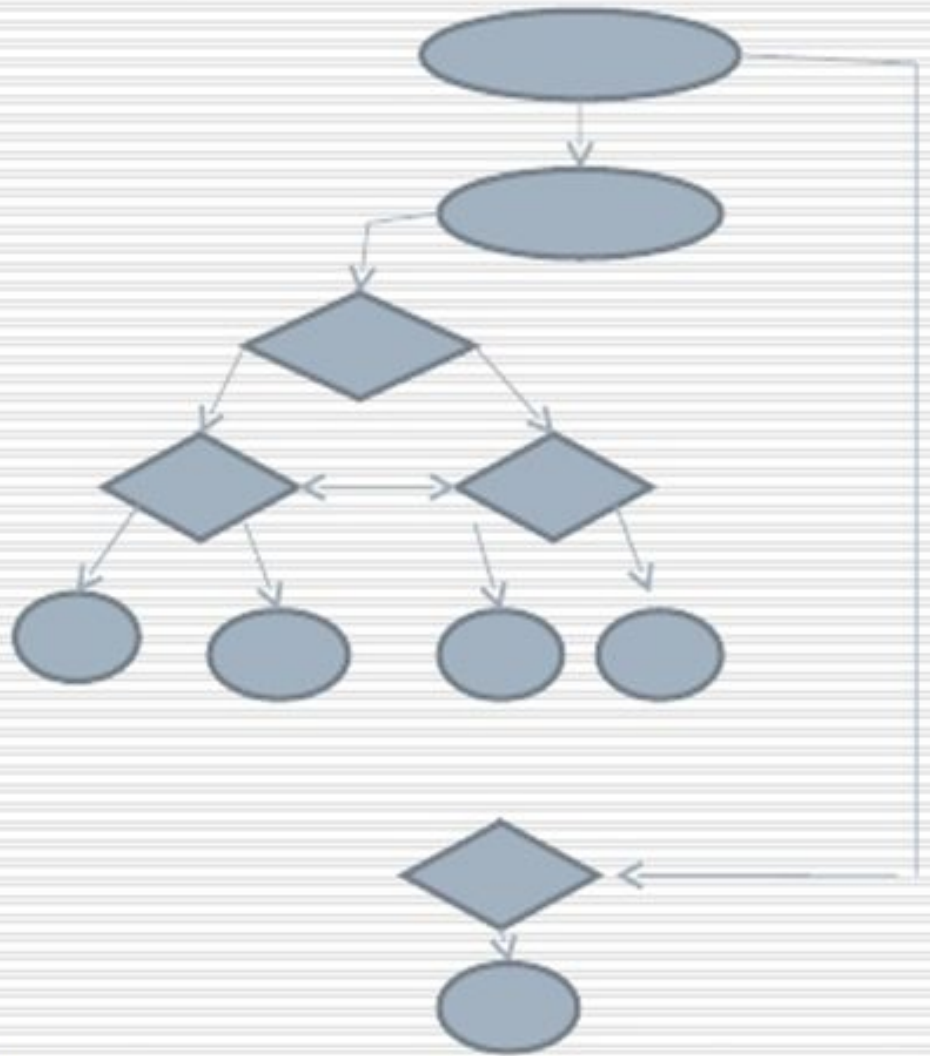
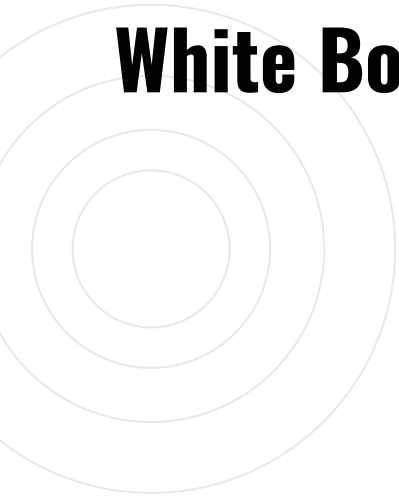
White Box testing

Тестове базирани на анализ на вътрешната структура на компонента или системата.

Защо се нуждаем от White Box тестове:

Изследваме структурата на кода и определяме мерни единици за тестове и колко компонента трябва да бъдат тествани. *Например:* 1000 реда код, 100 000 000 възможни комбинации на 4 секунди да се извършват 100 теста.

White Box testing

White Box testing

За да проведем успешни WBT трябва да знаем:

- Използвана технология
- Използвана база данни
- Операционна система
- Познания по дадения програмен език

White Box testing

Statement Testing

WBT техника, при която се проверява изпълнението на всеки един етап от изграждането на системата.

Тест сценарии за проверка на всички възможни комбинации от дадена система поне веднъж.

Стремим се да изпълним сценария с коректни данни.

White Box testing

WTV може да се изпълнява веднага след като е написан кода

Не се нуждае от завършена система

Изисква се познания по използвания език за програмиране

Извод

Един добър план съдържа комбинация от **Black box testing** и **White box testing**.

Стратегия при провеждането на White Box Testing

Разделят се на два вида:

Тестове с участие на потребител

Тестове без участие на потребител

Стратегия при провеждането на White Box Testing

Тестове без участие на потребител

Функционални тестове

Stress testing

Load testing

Ad-hoc testing

Exploratory testing

Usability testing

Smoke testing

Recovery testing

Volume testing

Стратегия при провеждането на White Box Testing

Тестове с участие на потребител

User acceptance testing

Alpha testing

Beta testing

Стратегия при провеждането на White Box Testing

Unit testing

Static and dynamic analysis

Обхват на тестването

Обхват на кода

Security testing

Тестове при мутации на кода

План за тестване според IEEE Standard 829-2008 – основни положения:

1. Test Plan Identifier
2. Introduction - Test Objects or Items, Features to Be Tested, Features Not to Be Tested, Test Approach or Strategy
3. Acceptance Criteria (Test Item Pass/Fail Criteria)
4. Suspension Criteria and Resumption Requirements
 - 4.1. Test Documentation and Deliverables
 - 4.3. Testing Tasks
 - 4.4. Test Infrastructure and Environmental Needs
5. Responsibilities and Authority
6. Staffing and Training Needs
7. Schedule
8. Risks and Contingencies
9. Glossary (not in IEEE829-1998, but lower case!)

План за тестване според IEEE Standard 829-2008 – основни положения:

- 1. Introduction
 - 1.1. Document identifier
 - 1.2. Scope
 - 1.3. References
 - 1.4. System overview and key features
 - 1.5. Test overview
 - 1.5.1 Organization
 - 1.5.2 Master test schedule
 - 1.5.3 Integrity level schema
 - 1.5.4 Resources summary
 - 1.5.5 Responsibilities
 - 1.5.6 Tools, techniques, methods, and metrics

План за тестване според IEEE Standard 829-2008 – основни положения:

2. Details of the Master Test Plan

2.1. Test processes including definition of test levels

2.1.1 Process: Management

2.1.2 Process: Acquisition

2.1.3 Process: Supply

2.1.4 Process: Development

2.1.4.1 Activity: Concept

2.1.4.2 Activity: Requirements

2.1.4.3 Activity: Design

2.1.4.4 Activity: Implementation

2.1.4.5 Activity: Test

2.1.4.6 Activity: Installation/checkout

2.1.5 Process: Operation

2.1.6 Process: Maintenance

2.1.6.1 Activity: Maintenance test

2.2. Test documentation requirements

2.3. Test administration requirements

2.4. Test reporting requirements

The Level Test Plan (само за едно ниво)

1. Introduction

- 1.1. Document identifier
- 1.2. Scope
- 1.3. References
- 1.4. Level in the overall sequence
- 1.5. Test classes and overall test conditions

2. Details for this level of test plan

- 2.1 Test items and their identifiers
- 2.2 Test Traceability Matrix
- 2.3 Features to be tested
- 2.4 Features not to be tested
- 2.5 Approach
- 2.6 Item pass/fail criteria
- 2.7 Suspension criteria and resumption requirements
- 2.8 Test deliverables

3. Test management

- 3.1 Planned activities and tasks; test progression
- 3.2 Environment/infrastructure
- 3.3 Responsibilities and authority
- 3.4 Interfaces among the parties involved
- 3.5 Resources and their allocation
- 3.6 Training
- 3.7 Schedules, estimates, and costs
- 3.8 Risk(s) and contingency(s)

4. General

- 4.1 Quality assurance procedures
- 4.2 Metrics
- 4.3 Test coverage
- 4.4 Glossary
- 4.5 Document change procedures and history

Планът за тестване според IEEE Standard 829-2008 включва още:

General

1. Glossary
2. Document change procedures and history

Примерен план за тестване 1

1. Основна информация
2. Представяне
3. График на тестване
4. Документация с функционалностите на системата
5. Тестова документация
6. Модули/части, които ще тестваме
7. Модули/части, които НЕ трябва да тестваме
8. Начални/Изходни критерии
9. Критерии за спиране/възобновяване на тестовите
10. Други

1.GENERAL INFO

Под формата на таблица:

Author (Автор): Name (Име)

Last updated (последно обновено): номер и име на версията

Status (Draft/Finished) като *Драфт* означава, че тест плана все още се пише, а Finished, е завършен

To do list (иештата, които трябва да се направят. Стои празно, когато всичко е направено): /празно

Примерен план за тестване 1

Тестова документация включва:

Списък с линкове към тест документацията, която е нужна за тестване на дадената функционалност. Обикновено са test cases (сценариите).

В *Други* се включват детайли, които бихте искали да добавите в тестовия план, например обучение, хардуер/софтуер, изисквания, информация за контакти и т.н.

Примерен план за тестване 2

Идентификатор за тест плана

Референции

Въведение

Обект на тестването

Софтуерни рискови моменти

Функционалности, които ще бъдат тествани

Функционалности, които няма да бъдат тествани

Подходи в процеса на тестването

Показатели за успешност/неуспешност на проекта

Входни и изходни критерии за проекта

Критерии за преустановяване на тестовите

Какви тестове ще се провеждат

График на тестовите

Тестова среда и изисквания

Участници и квалификация

Отговорности

Планиране на риска и непредвидени ситуации

Оценка

Примерен план за тестване 2

Точките, по които се разработва един тест план, могат да варират – редуцират или увеличават, в зависимост от нуждите на проекта или приетите вътрешни стандарти в дадена фирма. Тези показатели не са задължителни параметри, които трябва обезателно да присъстват в един тест план. Един тест план се пише, за да бъде в помощ на екипа, който разработва проекта. Всеки един тестер или QA е свободен сам да дефинира точките и параметрите на тест плана, като преди това ги е съгласувал с ръководител проекта.

Примерен план за тестване 2

Точките, по които се разработва един тест план, могат да варират – редуцират или увеличават, в зависимост от нуждите на проекта или приетите вътрешни стандарти в дадена фирма. Тези показатели не са задължителни параметри, които трябва обезателно да присъстват в един тест план.

Един тест план се пише, за да бъде в помощ на екипа, който разработва проекта. Всеки един тестер или QA е свободен сам да дефинира точките и параметрите на тест плана, като преди това ги е съгласувал с ръководител проекта.

Примерен план за тестване 2

Всеки един тест план, включва в началото си информация за това от кой тестер или QA е създаден и история на документа. В последното се помещава всяка една направена промяна по тест плана. Всяка една важна корекция на първоначално написания тест план се приема като нова версия на документа и трябва да се опише тук.

Примерен план за тестване 2

Автор на документа

Автор	Името на QA или тестер, който създава документа
Начини за контакти	Попълва се с email и/или телефон за връзка
Екип	Екипа, от който е част автора на документа. Обикновено е QA екип.

Примерен план за тестване 2

История на документа

Версия на документа	Дата, на която е направена промяната	Автор – човекът, който е направил промяната	Коментар – къде и защо са направени промените
в. 0.1	10.05.2025г.	Калин Василев	първоначален вариант на тест план към проект X
в. 0.2	10.05.2025г.	Калин Василев	Допълнение на в.0.1

Примерен план за тестване 2

Списък на одобрилите документа

Име	Длъжност	Дата	Подпис
Име на човека	Ръководил проект	06.02.2025г.	
Име на човека	Длъжност 1	06.02.2025г.	
Име на човека	Длъжност 2	06.02.2025г.	

Примерен план за тестване 2

Списък на съкращения и абrevиатури

Съкращение / абrevиатура	Пълно наименование / значение
ТП	Тест план
ТС	Тест сценарии
QA	Тестер / консултант по качеството

Литература

<http://www.softwaretestinghelp.com/types-of-software-testing/>

<http://www.softwaretestinghelp.com/category/basics-of-software-testing/>

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%82%D1%83%D0%B5%D1%80

<http://www.testingexcellence.com/types-of-software-testing-complete-list/>

<https://bulgariaqa.wordpress.com/2012/08/03/black-box-testing-white-box-testing/#more-48>

<https://www.slideshare.net/kalin4y/ss-4672183/2>

<http://www.istqb.org/>

<http://kvasilev.com/sqa/test-plan-vidove-testove/>

https://www.techstreet.com/standards/ieee-829-2008?product_id=1599445

<http://ieeexplore.ieee.org/document/4578383/?reload=true>

Andreas Spillner, Tilo Linz, Hans Schaefer, „Software Testing Foundations: A Study Guide for the Certified Tester Exam"

<https://kvasilev.com/sqa/test-plan-za-software/>

A circular frame containing a photograph of a desk. On the desk, there is a potted plant in a white pot with a lace-like top, a large black letter 'A', and a wooden block with the letter 'S'. The background shows a window with light coming through. The text "Благодаря за Вашето внимание!" is overlaid on the bottom right of the circle.

**Благодаря за
Вашето внимание!**